

Onderwerp : Beleid maximumstelsel en criteria coffeeshops Helmond 2012

B&W vergadering : 10 april 2012

Dienst / afdeling : B&V/BJZ

Aan de gemeenteraad,

Door de ontstane grote moeilijkheden rondom de coffeeshop aan de Noord Koninginnewal 46 heeft de (loco)burgemeester op 3 december 2010 besloten de Beleidsregel maximumstelsel coffeeshops Helmond 2008 met onmiddellijke ingang in te trekken. Bij de intrekking van de beleidsregel is het voornemen aangegeven om het maximumstelsel, waarbij twee coffeeshops worden gedoogd, aan een heroverweging te onderwerpen. Om ongewenste ontwikkelingen, die deze heroverweging zouden kunnen doorkruisen, te kunnen voorkomen, is daarom de beleidsregel ingetrokken.

Beleidsmatige achtergrond

Het strafrechtelijk gedogen van de verkoop van softdrugs vanuit zgn. coffeeshops is mogelijk op grond van de (BI)AHOJ-G richtlijnen uit de Aanwijzing Opiumwet (2011A021) van het College van procureurs-generaal d.d. 20 december 2011). Onder voorwaarden zal in beginsel tegen coffeeshops die op grond van afspraken in het lokale driehoeksoverleg worden gedoogd, niet strafrechtelijk worden opgetreden. De afspraak in het driehoeksoverleg is nodig om enerzijds te kunnen gedogen (er wordt niet strafrechtelijk opgetreden) en anderzijds om de burgemeester in de gelegenheid te stellen bestuursrechtelijk coffeeshops toe te staan (een maximumbeleid vast te stellen).

Door de intrekking van de beleidsregel is er geen beleid meer voor het maximum van twee coffeeshops. In feite is de bestaande situatie bevroren. Aangezien inmiddels ook de vergunning van de coffeeshop aan de Noord Koninginnewal is ingetrokken, is er feitelijk nog maar 1 coffeeshop in Helmond toegestaan. Indien de huidige ondernemer van de coffeeshop aan de Wolfstraat de exploitatie zou stoppen of zou moeten stoppen, kan er geen nieuwe exploitatie plaatsvinden. Er is dan geen formele grondslag voor het exploiteren van een of meer coffeeshops in Helmond.

Beoogd resultaat

Om coffeeshops toe te kunnen staan, zal er daarom opnieuw beleid geformuleerd moeten worden. Van uw raad vragen we een uitspraak over de keuze voor het aantal coffeeshops en de criteria die door de burgemeester gehanteerd zouden moeten worden voor het oordeel over de geschiktheid van een locatie. Daarnaast vragen we uw raad om kennis te nemen van een aantal door ons genomen besluiten: over de rol van de gemeente en over een te treffen overgangsregeling voor de coffeeshop aan de Wolfstraat.

Discussienotitie

We hebben voor de formulering van het nieuwe beleid besloten uw raad om input te vragen. Dit hebben we gedaan aan de hand van de Discussienotitie opties maximumstelsel en criteria coffeeshops Helmond 2012. In deze discussienotitie hebben we de nodige achtergrondinformatie (wettelijk kaders, randvoorwaarden, cijfers gebruik) vermeld en hebben we aspecten die we van belang achten om weloverwogen tot besluitvorming aangaande nieuw coffeeshopbeleid te komen genoemd. Daarbij is, om te komen tot een nieuw coffeeshopbeleid, een aantal beleidsopties aan de commissie Algemene en Bestuurlijke Aangelegenheden ter bespreking voorgelegd. Deze betroffen de keuze voor het aantal coffeeshops en de criteria die gehanteerd kunnen worden voor het oordeel over de geschiktheid van een locatie. Daarnaast vroegen we in die notitie om uw advies over een aantal voorgenomen besluiten: over de rol van de gemeente, over een overgangsregeling voor de Wolfstraat en over voorlichting en preventieactiviteiten.

Op 23 januari 2012 hebben we in de commissie Algemene en Bestuurlijke Aangelegenheden de verschillende fractiestandpunten vernomen. Dit raadsvoorstel is daar een uitwerking van.

Regionale werkgroep Kortmann

In opdracht van het Regionaal College heeft de werkgroep Kortmann de voor – en nadelen onderzocht van het vasthouden/loslaten van de zogenaamde nuloptie inzake spreiding van coffeeshops in de regio. Verder heeft inventarisatie plaatsgevonden van de standpunten van de 21 regiogemeenten ten aanzien van een spreidingsbeleid. Ook met Helmond is gesproken. Uit dat gesprek hebben wij de voorlopige conclusie getrokken, dat geen van de gemeenten met een nuloptie een coffeeshop wil toestaan in de eigen gemeente. Wel zouden de gemeenten gezamenlijke verantwoordelijkheid willen dragen voor het totale drugsbeleid in de regio. Het zou dan gaan om: verantwoordelijkheid voor preventiebeleid en voorlichting, voor vergunningverlening waaronder het BIBOB-onderzoek, voor toezicht en handhaving door de politie ten aanzien van de coffeeshops en de illegale handel.

Het advies van de werkgroep Kortmann is nog niet openbaar. Naar verwachting zal het advies besproken worden in het Regionaal College van juni. Daarna zal nog uitwerking plaats moeten vinden in concrete regionale afspraken.

Wij trekken de voorlopige conclusie dat de resultaten van het onderzoek van de werkgroep Kortmann en de besluitvorming daarover, geen verandering lijken te brengen in het regionale spreidingsbeleid voor coffeeshops. Ter bepaling van het te voeren maximumstelsel in Helmond biedt het onderzoek alsdan geen aanknopingspunten.

Omvang softdruggebruik en omvang en herkomst clientèle coffeeshop Wolfstraat

Voor de beleidsbepaling is het noodzakelijk een inschatting te kunnen maken van het softdruggebruik in Helmond en de regio en een inschatting van de omvang en herkomst van de clientèle van de coffeeshop aan de Wolfstraat. Helaas hebben we geen exacte cijfers en zijn we afhankelijk van oudere onderzoeken en inschattingen van de exploitant.

Een schatting voor het totaal aantal softdruggebruikers op basis van de Jeugdmonitor 12-18 jaar 2007/2008 en de Volwassenenmonitor 2009/2010 (19-64 jaar) van de GGD Brabant-Zuidoost komt voor Helmond op 2800 personen, waarvan 600 in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. Voor de Peelland gemeenten is dat 3200, waarvan 800 in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.

Kijken we naar alle Peelland gemeenten dan komen we dus uit op 6000 (12-64 jaar), waarvan 1400 (12-18 jaar) jongeren die niet in een coffeeshop toegelaten mogen worden. Deze GGD cijfers zijn ook in lijn met de Nationale Drugsmonitor.

In de regio Zuidoost Brabant wordt soms gesproken over een schatting van het drugsgebruik dat tussen de 35.000 en 40.000 personen zou liggen. De cijfers uit de diverse monitoren komen steeds op zo'n 10.000 lager uit. Waar de veel hogere cijfers vandaan komen hebben we niet kunnen ontdekken.

De exploitant van de coffeeshop aan Wolfstraat kan t.a.v. het aantal bezoekers van zijn coffeeshop slechts een zeer globale schatting geven (\pm 4000 bezoekers).

Naar aanleiding van de bespreking in de commissie Algemene en Bestuurlijke Aangelegenheden op 23 januari 2012 hebben we getracht nader onderzoek te doen naar de omvang en herkomst van de klanten van de coffeeshop aan de Wolfstraat. Daarvoor is een onderzoeksopzet gemaakt en een offerte gevraagd bij een deskundig bureau. Om redenen die betrekking hebben op de bedrijfsvoering heeft de exploitant van de coffeeshop aan de Wolfstraat echter geen medewerking willen verlenen.

Te voeren beleid

Maximumstelsel

Wij zijn steeds van oordeel geweest dat voor het creëren van een beheersbare situatie, zulks ter beperking van het illegale circuit, het van belang is om 1 of enkele coffeeshops te hebben. Op basis van de op 23 januari 2012 in de commissie Algemene en Bestuurlijke Aangelegenheden verwoorde meningen, stellen we voor in Helmond in totaal twee coffeeshops toe te staan. De argumenten daarvoor zijn de volgende.

- Als uitgangspunt nemen we dat er zo'n 2200 Helmondse inwoners zijn die softdrugs gebruiken en zo'n 2400 Peelland bewoners. In deze aantallen hebben we dus de 12 – 18 jarigen niet meegenomen, omdat die niet mogen worden toegelaten in een coffeeshop.

Daarnaast houden we rekening met de zeer globale schatting van de exploitant aan de Wolfstraat.

- Op basis van het rijksbeleid dat gaat leiden tot een maximum aantal van 2000 leden per coffeeshop, ligt het voor de hand om twee coffeeshops toe te staan.

Bij de keuze voor twee coffeeshops nemen we dus voor een deel ook verantwoordelijkheid voor de regio. - We voldoen daarmee ook aan de – weliswaar oude – afspraak dat Helmond en Eindhoven coffeeshops gedogen. Het rijksbeleid betekent bij deze optie dat we 4000 gebruikers faciliteren.

De opgedane kennis en ervaring van de afgelopen tijd leidt er niet toe dat we nu een andere keuze willen maken.

Met deze keuze voorkomen we deels dat gebruikers naar het illegale circuit worden gedwongen (woningen/schuurtjes, koeriers etc.). Er is enig zicht op het gebruik en voorlichtings- en preventieactiviteiten kunnen meer gericht worden ondernomen. In het illegale circuit is er geen zicht op verkoop aan jeugdigen van andere drugs. Er is geen controle op kwaliteit en er is geen oog voor preventie van problematisch gebruik en verslaving.

De kans op overlast- en beheersproblemen is minder als een coffeeshop sluit of moet sluiten. Dat betekent overigens ook dat de twee coffeeshops niet door dezelfde ondernemer geëxploiteerd moeten kunnen worden. Immers indien er een monopolie ontstaat en er vanwege het gedrag of nadien gebleken antecedenten van de ondernemer redenen zijn om de coffeeshop te sluiten of de exploitatievergunning in te trekken, dan zijn er gelijktijdig geen coffeeshops meer die open mogen zijn (zie het nieuwe criterium 7).

De keuze voor twee coffeeshops past in het advies van de politie om twee of drie coffeeshops toe te staan.

Deze keuze voldoet ook aan het coalitieprogramma 2010 – 2014, Samen daadkrachtig.

Criteria

Ten behoeve van het te formuleren beleid heeft uw raad in 2008 criteria vastgesteld waaraan locaties getoetst moesten worden. Ook nu willen we graag een uitspraak van uw raad ten aanzien van de criteria die gehanteerd zouden moeten worden door de burgemeester. Het is immers belangrijk dat zorgvuldig kan worden beoordeeld of een locatie geschikt is voor een coffeeshop.

Op basis van de op 23 januari 2012 in de commissie Algemene en Bestuurlijke Aangelegenheden verwoorde meningen, waarbij op hoofdlijn is gebleken dat de criteria uit 2008 nog als adequaat werden beschouwd, stellen we voor de onderstaande criteria door de burgemeester te laten hanteren. Hierbij is rekening gehouden met het standpunt dat de beperking tot enkel het centrum en omgeving en de uitsluiting van het horecaconcentratiegebied, geen draagvlak heeft.

Er dient sowieso aan de wettelijke criteria te worden voldaan:

1. Passend in justitieel gedoogbeleid. Een coffeeshop moet een horeca-inrichting zijn waarin geen alcohol wordt geschonken. Een winkel, noch een loket is mogelijk. De zogenaamde AHOJ-G richtlijnen waren al langer van toepassing. Per 1 mei 2012 treedt aanvullend het besloten clubcriterium (B-criterium) en het ingezetenen criterium (I-criterium) in werking, met uitzondering van het maximumaantal leden van 2000. Dit betekent dat coffeeshops besloten clubs worden die uitsluitend toegankelijk zijn voor leden. Het lidmaatschap van de besloten club wordt alleen toegestaan voor ingezetenen van Nederland van 18 jaar of ouder. Per 1 januari 2013 wordt het maximumaantal van 2000 leden van kracht. Per 1 januari 2014 treedt ook het afstandscriterium in de Aanwijzing Opiumwet in werking. Dit houdt in dat geen coffeeshops binnen 350 meter loopafstand (gemeten van hoofdingang school naar voordeur coffeeshop) van scholen van voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs mogen staan. Bij de beoordeling van concrete aanvragen wordt de loopafstand getoetst.
2. Relatie naar bestemmingsplan. Zoals hierboven aangegeven heeft een locatie de bestemming horeca of moet die krijgen. Dat laatste betekent bestuurlijke instemming met wijziging van het planologisch regime.

Beleidscriteria die op basis van gemeentelijk beleid toegepast worden door de burgemeester:

1. Coffeeshops zijn toelaatbaar:
 - a. vanwege de gewenning aan enige drukte en soms overlast, in een gebied waar overwegend bedrijven, horeca of winkels aanwezig zijn, of een mix hiervan, dan wel,

- b. in de periferie van de stad of van woonwijken enkel aan ontsluitingswegen, omdat in zo'n gebied het risico van overlast gering is;
2. Coffeeshops worden niet toegelaten in woonwijken;
 3. Coffeeshops worden niet toegelaten binnen een afstand van 350 meter van gevoelige objecten. Vanwege de bescherming van jeugdigen wordt een coffeeshop niet gevestigd in de directe nabijheid van instellingen of voorzieningen die zijn gericht op de samenkomst van jeugdigen vanaf 12 jaar, zoals jongerencentra, popcentra, zorginstellingen (tehuizen en opvang), HBO school. Bij de beoordeling van concrete aanvragen wordt de loopafstand getoetst;
 4. Ter beteugeling overlast dient bij de beoogde coffeeshop voldoende parkeerruimte voor auto's en stallingruimte voor fietsers en bromfietzers aanwezig te zijn, dan wel te kunnen worden aangelegd. Het pand moet een logische, adequate ontsluiting hebben (goed bereikbaar; verkeer moet kunnen doorstromen). Het voetgangersgebied is gelet hierop geen optie. Een industrieterrein is qua parkeren en ontsluiting veelal wel een optie, temeer daar hier doorgaans geen sprake is van directe omwonenden die overlast zullen ervaren. Laden en lossen moet mogelijk zijn;
 5. Spreiding coffeeshops om overlast door concentratie te voorkomen. In de omgeving van een coffeeshop wordt geen andere coffeeshop toegelaten binnen een afstand van 350 (toetsing op basis van loopafstand van deur tot deur), tenzij ze zo dicht bij elkaar liggen (maximale loopafstand van deur tot deur 50 meter) dat de bezoekersstroom als een stroom kan worden ervaren. Dit levert namelijk voordelen op voor handhaving en beheer. Bij de beoordeling van concrete aanvragen wordt de loopafstand getoetst
 6. Vanwege de mogelijkheden van sociale controle en controle door de overheid, gemeente en politie, moet een pand goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Tegen het rondhangen van jongeren moeten maatregelen getroffen kunnen worden. Het pand dient een open en transparant uiterlijk te hebben; er is zicht van buiten naar binnen mogelijk;
 7. De twee coffeeshops kunnen niet door dezelfde ondernemer geëxploiteerd worden.

Het concreet aanwijzen van panden of gebieden

Wij achten het niet wenselijk dat, naast de hiervoor genoemde criteria, panden of gebieden concreet aangewezen worden. Mede gelet op de opgedane ervaringen, achten wij het nodig om zoekruimte te behouden. We stellen daarom voor de in voorgaande paragraaf genoemde criteria niet nader door de burgemeester te laten specificeren.

Gemeentelijke rol

- Wij zijn van mening dat de gemeente zich bij de beleidsvoering moet beperken tot de beleidsbepaling en beleidsuitvoering. De gemeente bepaalt het maximumstelsel en de te hanteren criteria en beoordeelt en beslist ten aanzien van vergunningaanvragen. De burgemeester stelt daarbij voorwaarden middels de exploitatievergunning en screent exploitanten en hun zakelijke relaties (toets integriteit, antecedenten, overlast).
- De gemeente gaat niet op zoek naar exploitanten en heeft geen rol bij het beschikbaar krijgen van panden.
- De gemeente bemoeit zich niet met de relatie exploitant – verhuurder/eigenaar pand en ook niet met de financiering.
- De gemeente wil geen eigenaar of verhuurder zijn van een pand waarin een coffeeshop is gevestigd dan wel anderszins actief betrokken zijn bij de exploitatie.

Vaststaand feit is dat de achterdeur illegaal (crimineel) is. Betrokkenen hebben te maken met de situatie dat zij zich in twee werelden moeten begeven. Voor de overheid geldt dit niet en is een terughoudende rol voor de handliggend vanuit de formele en materiële kaders (beleid, vergunningverlening, handhaving) die zij moet hanteren. De ruimte voor meer betrokkenheid is gelegen binnen die kaders van bestuurlijke bevoegdheden en met name waar het betreft criteria die gehanteerd worden.

Een terugkerend probleem voor een potentiële exploitant is dat de verkoopprijs van een pand dat coffeeshop kan worden fors wordt opgedreven. Dat maakt voor een exploitant de financiering uitermate moeilijk, waardoor mogelijk risico's worden gelopen. Dat betekent ook dat het proces om te komen tot uitbreiding van coffeeshops erg lang duurt, immers een exploitant kan pas een vergunningaanvraag indienen als hij over

een pand beschikt. Toch willen we hier geen invloed op uitoefenen. Randvoorwaarde is dat we ons nooit in het criminele milieu willen mengen, noch de schijn willen wekken dat daarvan sprake is.

Locatie Wolfstraat 124

Wij hebben besloten dat (ook) de locatie Wolfstraat 124 aan het nieuw te formuleren beleid moet voldoen. De criteria 'geen coffeeshops in woonwijken' en 'bij gevoelige objecten' betekenen dat de coffeeshop in de Wolfstraat niet gehandhaafd kan worden. Momenteel is ook sprake van hoge parkeerdruk en het afvangen door drugshandelaren van clientèle van de coffeeshop.

Door aanscherping van het rijksbeleid, achten we het wenselijk dat coffeeshops ook onverkort gaan voldoen aan het nieuwe gemeentelijke beleid dat we vaststellen. Wel zal vanwege de principes van rechtszekerheid en behoorlijk bestuur een overgangsregeling moeten worden bepaald. Daarbij zoeken we aansluiting bij het nieuwe rijksbeleid (zie hieronder). De exploitant geven we tot 1 januari 2014 de gelegenheid de exploitatie te stoppen c.q. te verhuizen.

In verband met het nieuwe rijksbeleid zij vermeld dat de coffeeshop ± 200 meter af ligt van de middelbare school aan de Hurksestraat. Aangezien het rijksbeleid uitgaat van een afstand van 350 meter (loopafstand tussen voordeur coffeeshop en poort van de school) kan vanaf 1 januari 2014 ook om die reden deze coffeeshop niet meer geëxploiteerd worden. De exploitant heeft ook wat dit betreft twee jaar de tijd om een andere locatie te zoeken. De school gaat weliswaar op termijn verhuizen, maar de planning (met ingang van schooljaar 2013/2014) wordt wellicht niet gehaald. Als de school niet is verhuisd voordat de 350 meter eis in werking treedt, dan zal de coffeeshop de exploitatie moeten stoppen. Eventuele tijdige verhuizing vinden we ook hierbij de verantwoordelijkheid van de ondernemer.

Los hiervan achten wij het wenselijk dat de coffeeshop verhuist vanwege de stadsvernieuwing/renovatie van Binnenstad oost.

Voorlichting/preventie

Wij hebben bij de uitvoering van ons coffeeshopbeleid steeds de nodige aandacht gehad voor gezondheidsaspecten. We vinden het van belang om een ontmoedigingsbeleid te voeren, dat met name is gericht op jeugdigen. Dat heeft ondermeer geresulteerd in het verbinden van voorschriften aan de exploitatievergunning gericht op preventie en voorlichting. Daarnaast doet Novadic-Kentron een groot aantal activiteiten (overzicht ter inzage).

Wij voeren de komende maanden overleg met Novadic-Kentron om inzichtelijk te maken welke (extra) voorlichtings- of preventieactiviteiten nodig zijn. Aangezien dit onderdeel uitmaakt van de integrale discussie over de WMO en de bezuinigingstaakstelling, ligt er nu geen concreet voorstel en doen wij hierover ook nog geen uitspraken.

Het bijeffect van ontmoediging en dus afname van het gebruik is dat de aanbodkant kleiner kan worden, waardoor de markt voor coffeeshops kan krimpen. Dat betekent dat wij de gebruikscijfers in stad en regio zullen blijven monitoren.

Hoe gaan we verder ?

Nadat uw raad besloten heeft zal de burgemeester als bevoegd bestuursorgaan, gehoord het college van burgemeester en wethouders, op basis van de besluitvorming in uw raad een nieuwe beleidsregel formuleren op basis waarvan concrete verzoeken voor de exploitatie van een coffeeshop beoordeeld kunnen worden.

Na het vaststellen en inwerkingtreden van de beleidsregel volgt het implementatietraject. De burgemeester zal, gehoord het college, een procedure opstellen voor de verdere uitvoering. Dit zal naar buiten gecommuniceerd worden. Wij zullen u daarover informeren via een raadsinformatiebrief.

In verband met het nieuwe rijksbeleid dat per 1 mei 2012 in werking treedt, is het Handhavingsprotocol coffeeshops – in overleg met de Taskforce gemeenten – geactualiseerd. Zowel de bestuursrechtelijke als de strafrechtelijke handhaving zijn in een stappenplan verwerkt. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over het toezicht. Het protocol is in het driehoeksoverleg afgestemd.

Aanvragen voor een exploitatievergunning zullen ook in de toekomst nauwgezet getoetst worden. Met name zal de burgemeester de antecedenten van de exploitant en de zakelijk betrokkenen aan een BIBOB onderzoek onderwerpen. Aanvragen worden in ieder geval voorgelegd aan het landelijk Bureau BIBOB.

Voordat besloten wordt tot verlening van een exploitatievergunning, zullen wij u via een raadsinformatiebrief informeren over het voornemen daartoe.

Wij verzoeken u in te stemmen met dit voorstel.

Het advies van de commissie algemene en bestuurlijke aangelegenheden en de overige commissies zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
de burgemeester, de secretaris,
drs. A.A.M. Jacobs A.A.M. Marneffe RA

Bijlagen:

- overzicht voorlichtings- en preventieactiviteiten Novadic-Kentron;
- tekeningen met de uitwerking van de ruimtelijke criteria (voor raads- en commissieleden vertrouwelijk ter inzage bij de griffier).

Raadsbesluit 48
Vergadering 8 mei 2012

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 april 2012
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. In te stemmen met het maximumstelsel van twee coffeeshops;
2. In te stemmen met de criteria waaraan een locatie voor een coffeeshop moeten voldoen;
3. Ermee in te stemmen dat geen concrete panden of gebieden worden aangewezen waar een coffeeshop kan worden gevestigd;
4. Kennis te nemen van het besluit dat de gemeente zich bij de beleidsvoering beperkt tot de beleidsbepaling en -uitvoering waaronder het maximumstelsel, de te hanteren criteria en het beoordelen van en het beslissen over ingediende vergunningaanvragen;
5. Kennis te nemen van het besluit dat het nieuwe gemeentelijke beleid ook geldt voor de coffeeshop aan de Wolfstraat, met dien verstande dat voor deze coffeeshop vanwege de principes van rechtszekerheid en behoorlijk bestuur wel een overgangsregeling is bepaald tot 1 januari 2014.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 8 mei 2012.

De raad voornoemd,
de voorzitter,

de griffier,